

LÄGESBILD ÖVER BARN OCH UNGAS UPPVÄXTVILLKOR

GÄVLE

Detta är ett informationsblad om barn och ungas uppväxtvillkor i Gävle. Barnets uppväxtvillkor har stark koppling till dess risk för bruk av alkohol, narkotika och tobak, dess skolresultat, risk för kriminell aktivitet samt till dess fysiska och psykiska hälsa.

Barn och ungas välmående påverkar också hur de mår och fungerar som vuxna. I detta informationsblad kategoriseras barns omgivning för att spegla uppväxtvillkoren utifrån:

- **Familj**
- **Skola**
- **Individ/Kamrater**
- **Närområde**

Detta är en kvantitativ mätning av barn och ungas uppväxtvillkor. Mätningen bygger på offentlig statistik. 14 olika uppväxtvillkor som har en bärande påverkan på barn och ungas utveckling har identifierats. Varje uppväxtvillkor har skattats med bakomliggande statistiska mått. Tillsammans har dessa bakomliggande mått skapat ett index för varje uppväxtvillkor för att ge en deskriptiv bild. Uppväxtvillkoren har analyserats genom att de har satts i relation till övriga kommuner i Gävleborg. Exempel på hur ett av dessa 14 uppväxtvillkor uppskattats ges till höger.

BERÄKNING AV INDEX

1. Insamling av relevanta **statistiska mått** inom området. I detta exempel kopplat till **Tidiga skolframgångar**.

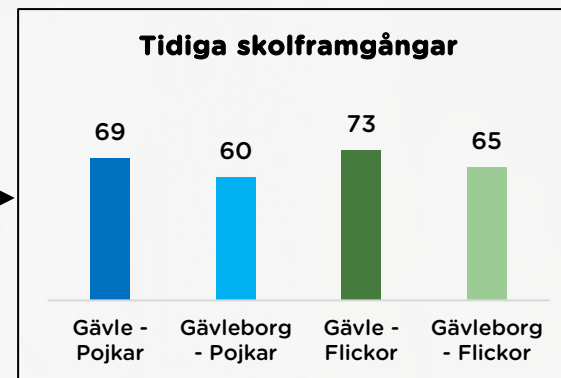
2. Måtten vägs samman till ett index som speglar båda måtten. I detta exempel **Tidiga skolframgångar**.

3. Indexet är alltid konstruerat så att ett **högt värde är fördelaktigt**. I detta exempel är alltså ett högt indextal förknippat med en hög nivå av tidiga skolframgångar.

Andel som instämmer i frågan "Jag kan nå kunskapskraven i skolan om jag försöker".
(Skolenkäten åk5. Skolinspektionen, 2018-2020)

Andel som klarar alla ämnesprov i grundämnena, ÅK3 (Register från Skolverket, 2019)

Uppväxtvillkoret
Tidiga skolframgångar

Mätningen består av totalt **43 olika statistiska mått**. Dessa är **fördelade över 14 olika uppväxtvillkor**.

Ett uppväxtvillkor består i genomsnitt av **3 olika statistiska mått**.

Uppväxtvillkoren har ett **maximalt indexvärde på 100**.

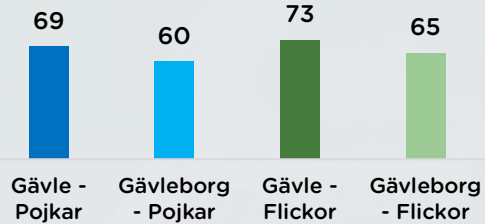
Varje uppväxtvillkor beräknas genom **statistiska metoder för indexering**.

För varje uppväxtvillkor beräknas indexvärden för **varje kommun samt länet som helhet**. Värden beräknas för skärningarna:

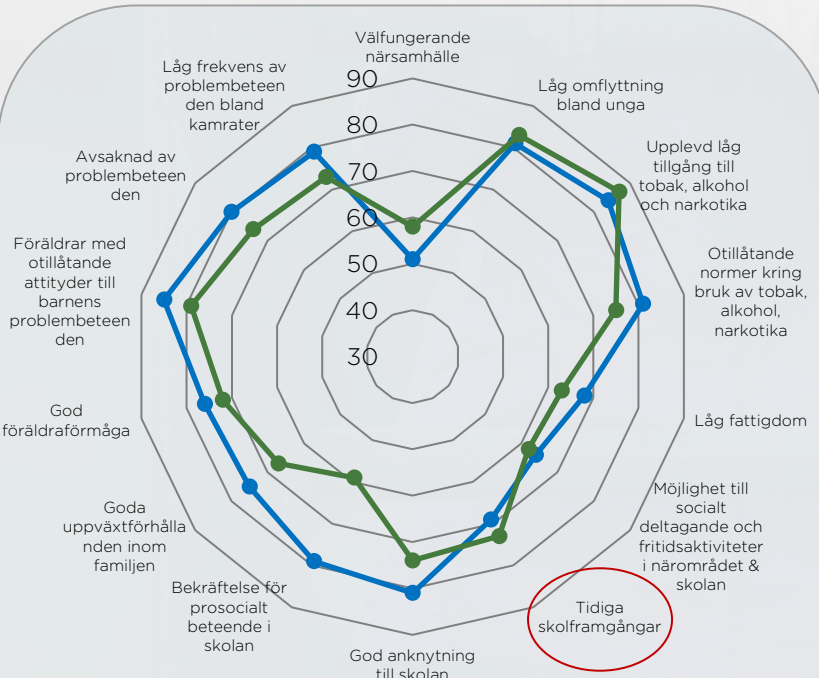
- Pojkar
- Flickor
- Förälder med eftergymnasial utbildningsbakgrund
- Ingen förälder med eftergymnasial utbildningsbakgrund

TOLKNING AV INDEX

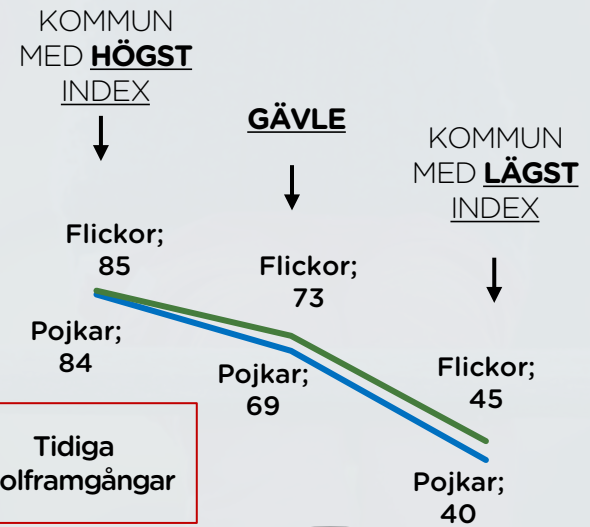
Tidiga skolframgångar

1. Stapeldiagram: jämförelse mellan könen och med länet. Ett diagram per uppväxtvillkor

2. Spindeldiagram: översikt av samtliga uppväxtvillkor

Tidiga skolframgångar

3. Linjediagram: jämförelse mellan mätkommunen (här Gävle) och kommun(erna) med högsta och lägsta värdet i länet

RESULTATEN PRESENTERAS I TRE FORMER

1. Stapeldiagram:

I denna jämförs varje uppväxtvillkor mellan pojkar och flickor i en kommun, samt mot genomsnittsvärdet för pojkar och flickor i länet.

2. Spindeldiagram:

I denna ges en översikt av värdet för varje uppväxtvillkor i kommunen (för respektive kön), jämfört med värdet i länet. Totalt görs tre spindeldiagram: 1. pojkar i kommunen / pojkar i länet 2. flickor i kommunen / flickor i länet 3. pojkar i kommun / flickor i kommunen.

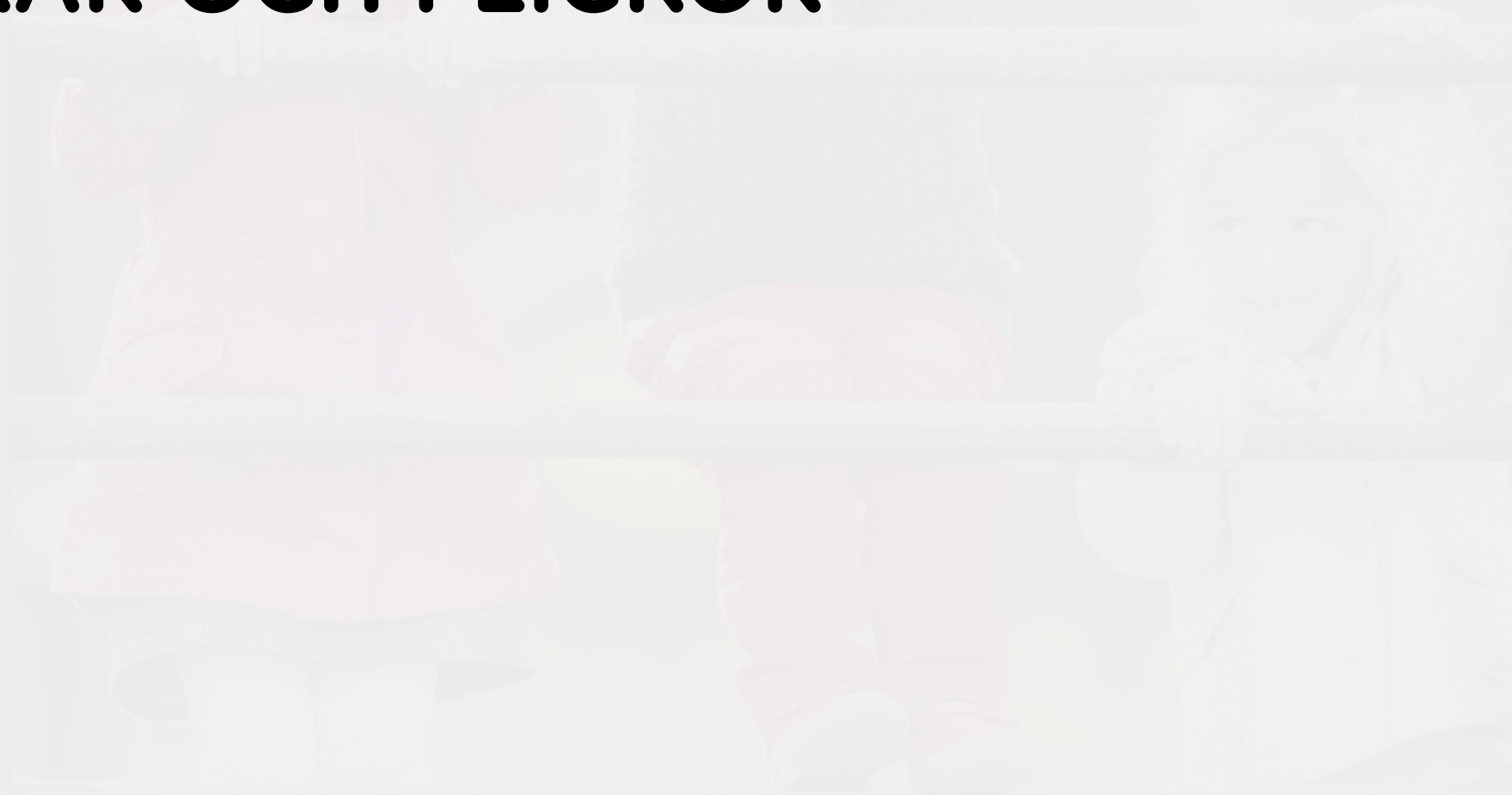
3. Linjediagram:

Linjediagrammet visar hur pojkar respektive flickor i kommunen förhåller sig till den högst rankade respektive lägst rankade kommunen i länet. Detta dels för att ge en bild av storleken på spridningen inom länet, dels hur kommunen ligger till inom denna spridning.

UPPVÄXTVILLKOR I GÄVLE

KAPITEL 1

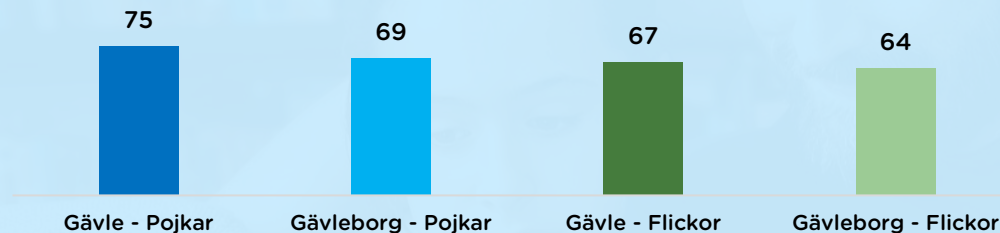
POJKAR OCH FLICKOR

FAMILJ (KAPITEL 1)

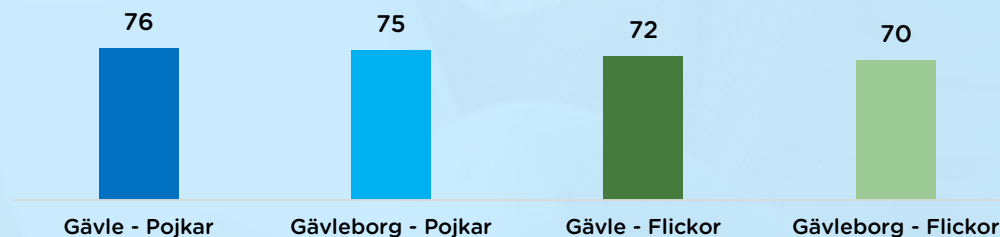
Det har positiva effekter när barnets föräldrar bidrar till goda uppväxtförhållanden och när det inte finns problembeteenden inom familjen. *Ett högt indexstal betyder låg förekomst av problembeteenden inom familjen.*

Goda uppväxtförhållanden inom familjen

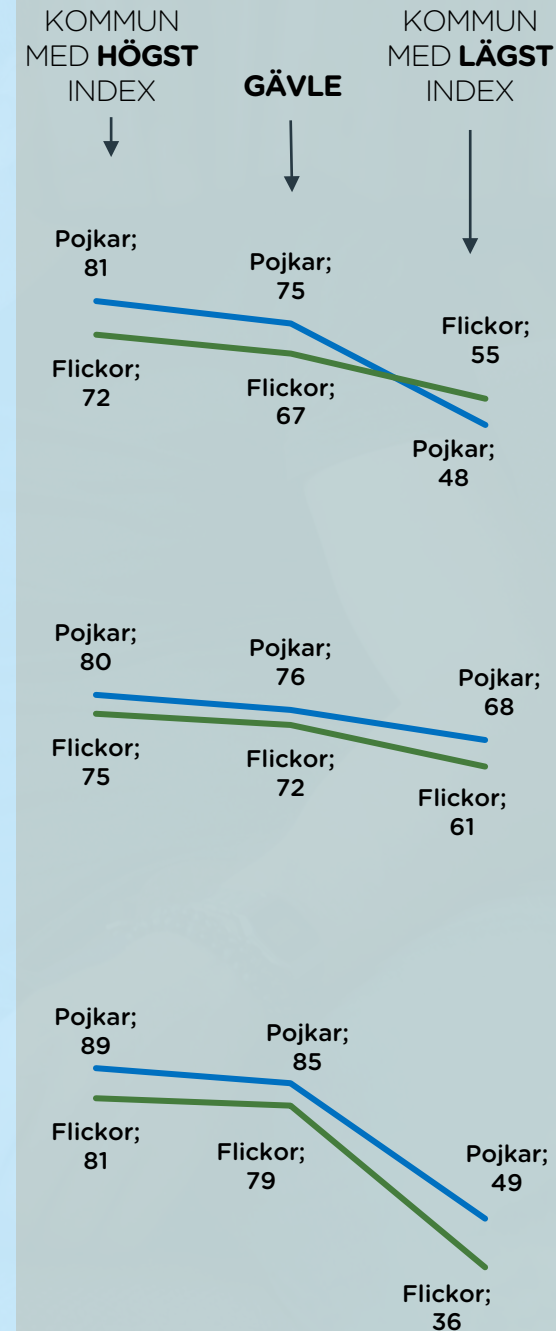
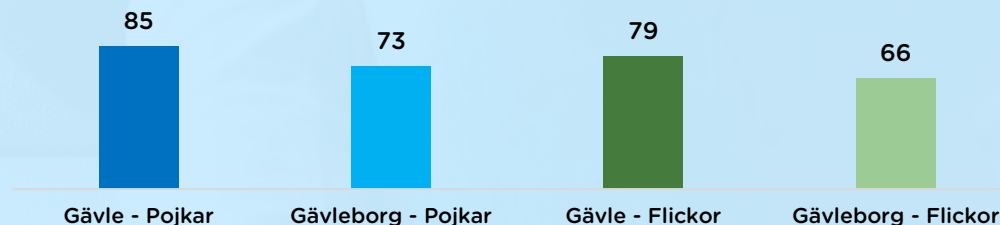
Det har positiva effekter när det finns tydliga regler i familjen och när föräldrarnas egna problembeteenden inte försummar barnets hälsa. *Ett högt indexstal betyder en god föräldraförmåga.*

God föräldraförmåga

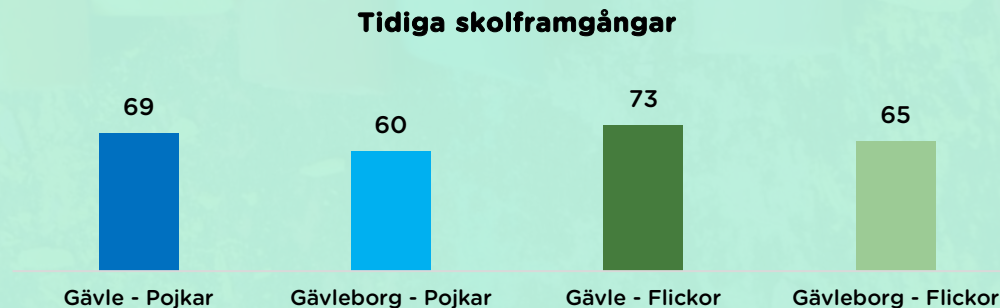
Det har positiva effekter när barnet upplever att deras föräldrar är otillåtande till om barnet dricker alkohol, eller om barnet deltar i andra problembeteenden. *Ett högt indexstal betyder att föräldrarna inte är tillåtande till problembeteenden.*

Föräldrar med otillåtande attityder till barnens problembeteenden

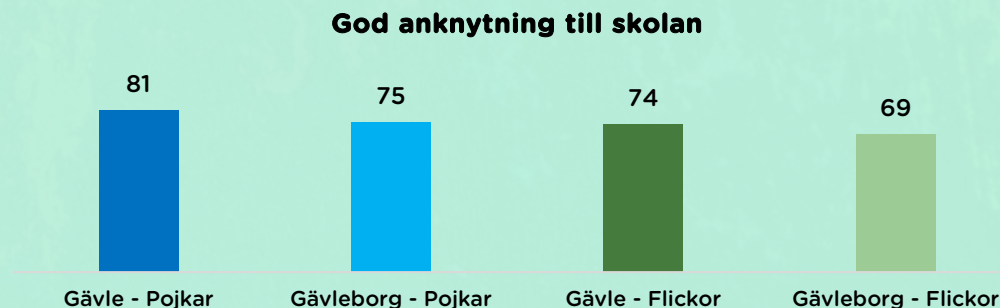

SKOLA (KAPITEL 1)

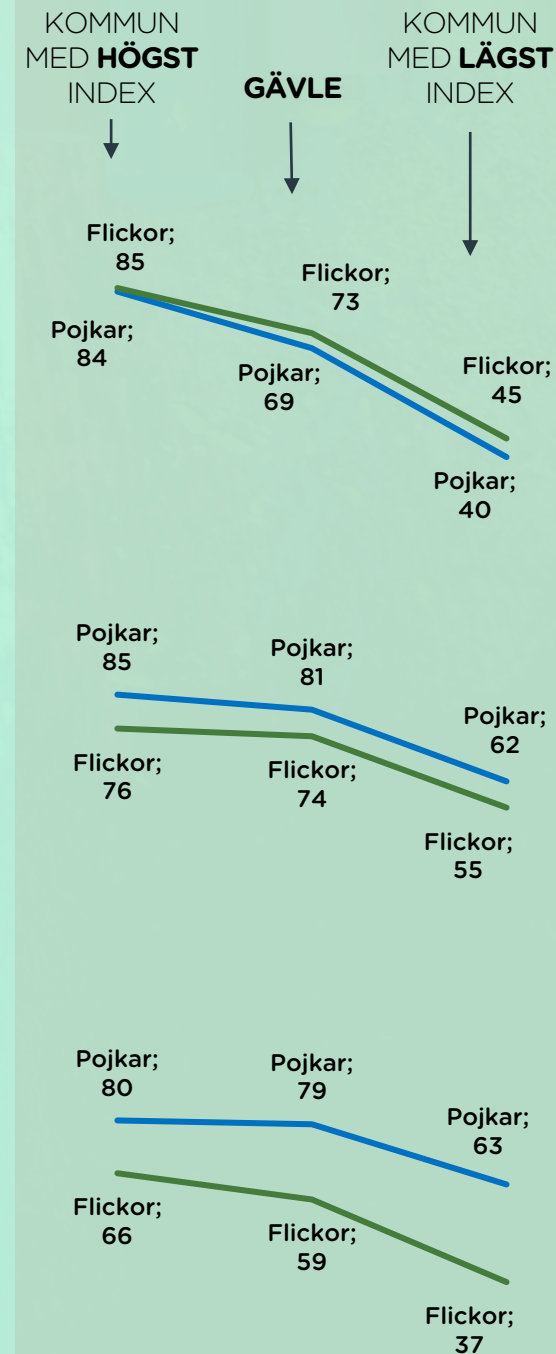
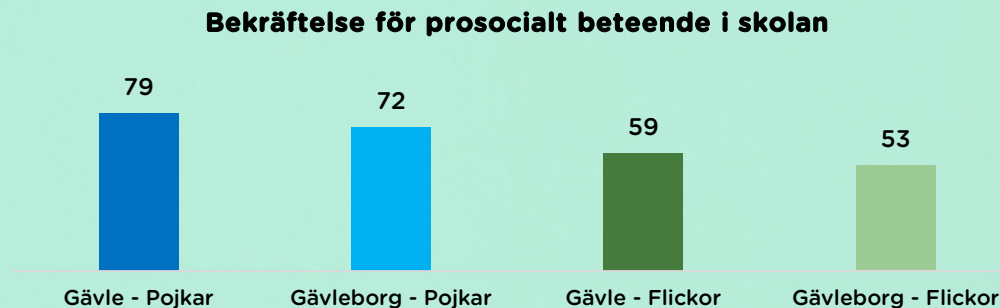
Det har positiva effekter om barnet upplever en känsla av hög måluppfyllelse i skolan. *Ett högt index betyder att barnen lyckas i skolan.*

Det har positiva effekter om barnet trivs i skolan, har hög närvaro och när skolarbetet känns meningsfullt, viktigt eller intressant. *Ett högt index betyder god anknytning till skolan.*

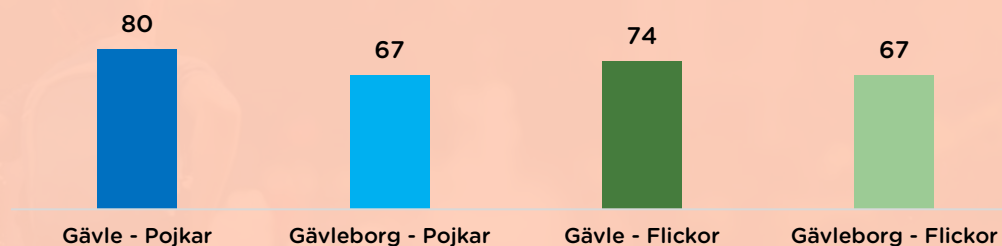
Det har positiva effekter om barnet får bidra i skolan på ett positivt sätt, och det finns vuxna i skolan som barnet kan anförtro sig åt. *Ett högt index betyder god bekräftelse på socialt beteende i skolan.*

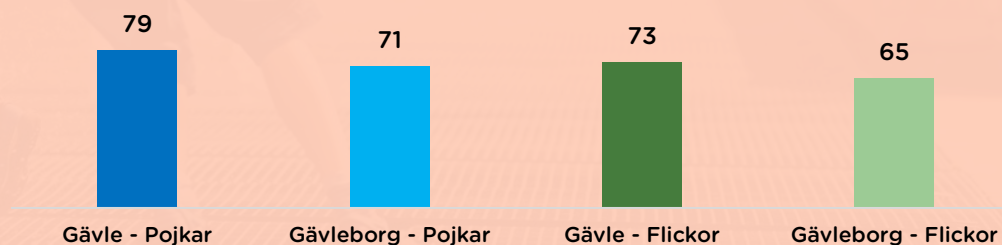
INDIVIDER/KAMRATER (KAPITEL 1)

Det har positiva effekter när barnet inte debuterar tidigt med alkohol, tobak och droger, och när barnet inte har tidiga eller ihållande problembeteenden såsom skolk och bråk i skolan. *Ett högt indexstal betyder låg frekvens av problembeteenden bland barn.*

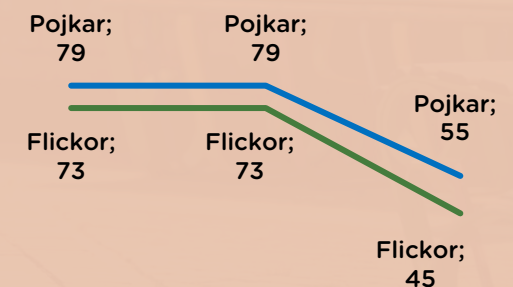
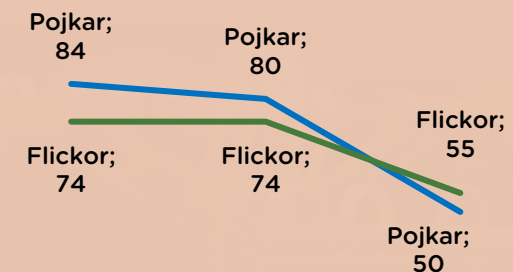
Avsaknad av problembeteenden

Låg frekvens av problembeteenden bland kamrater

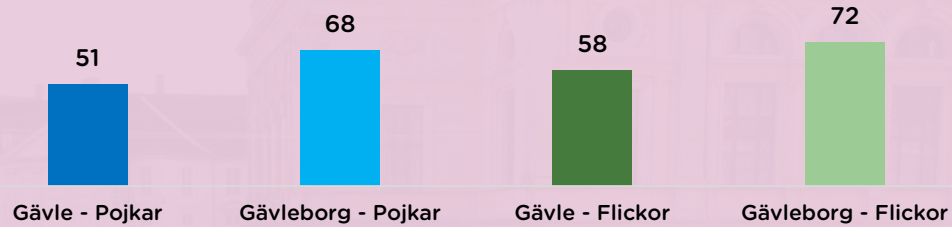
Det har positiva effekter om barnet omges av kamrater som inte uppvisar problembeteenden, så som våld, skolk, alkohol och droger. *Ett högt indexstal betyder att barnets kamrater har få problembeteenden.*

NÄROMRÅDET 1 (KAPITEL 1)

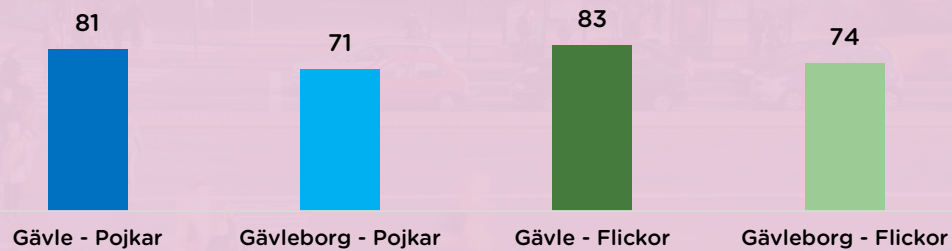
Det har positiva effekter om barnet känner sig tryggt i sitt närområde, och inte upplever att det finns mycket kriminalitet. *Ett högt indextal betyder att närsamhället är välfungerande.*

Välfungerande närsamhälle

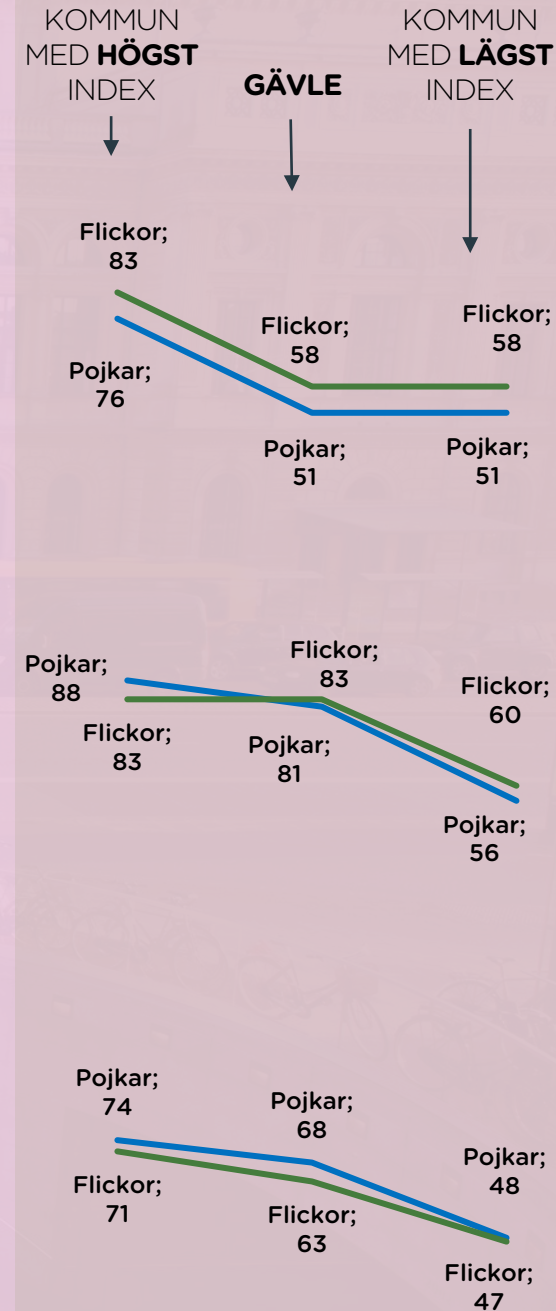
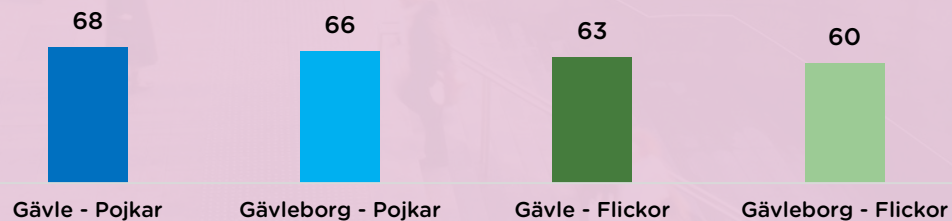
Det har positiva effekter om barnet inte flyttar flera gånger och/eller gjort flera skolbyten. *Ett högt indextal betyder låg omflyttning.*

Låg omflyttning bland unga

Det har positiva effekter om barnet inte växer upp i trångbodda hem och under svåra ekonomiska förhållanden. *Ett högt indextal betyder en låg frekvens av fattigdom.*

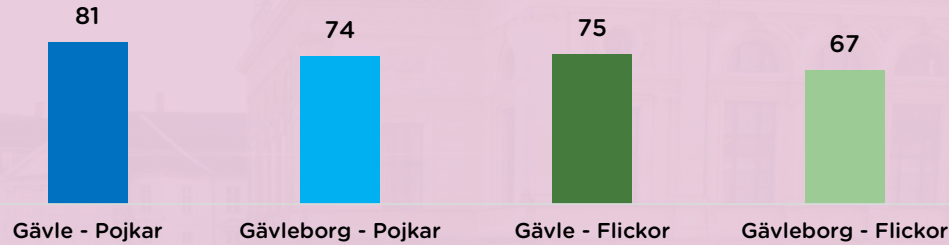
Låg fattigdom

NÄROMRÅDET 2 (KAPITEL 1)

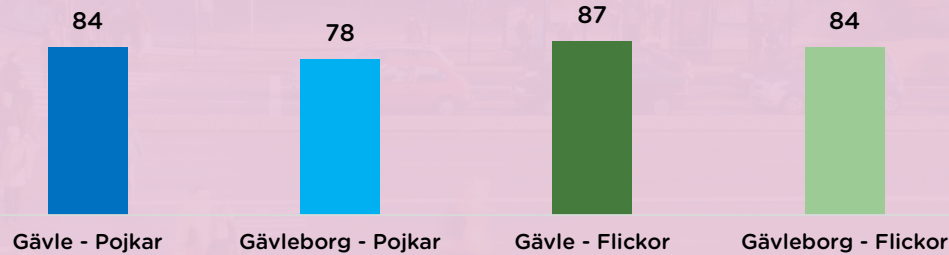
Det har positiva effekter om barnet upplever att det finns otillåtande normer i dess närhet för att konsumera alkohol eller använda droger. *Ett högt index betyder att normerna är otillåtande.*

Otillåtande normer kring bruk av tobak, alkohol, narkotika

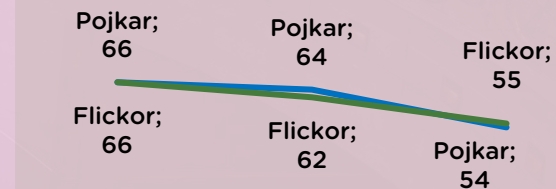
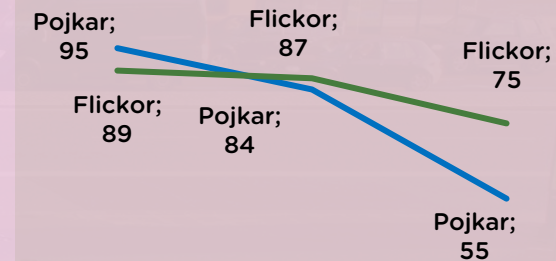
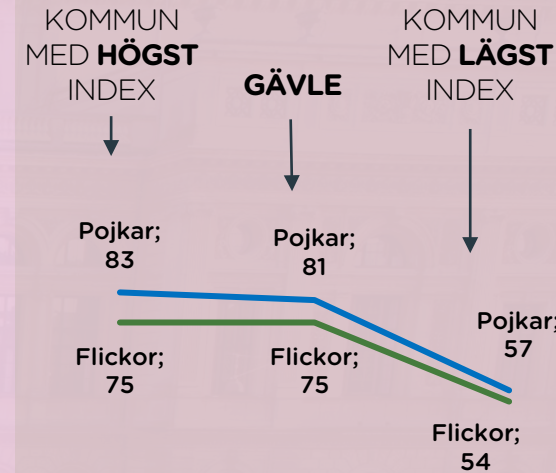
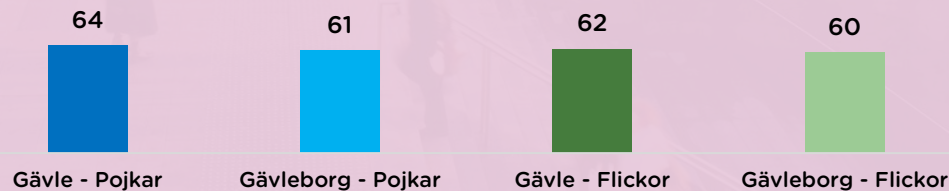
Det har positiva effekter om barnet upplever att det är svårt eller omöjligt att få tag på alkohol, tobak eller andra droger. *Ett högt index betyder att den upplevda tillgången är liten.*

Upplevd låg tillgång till tobak, alkohol och narkotika

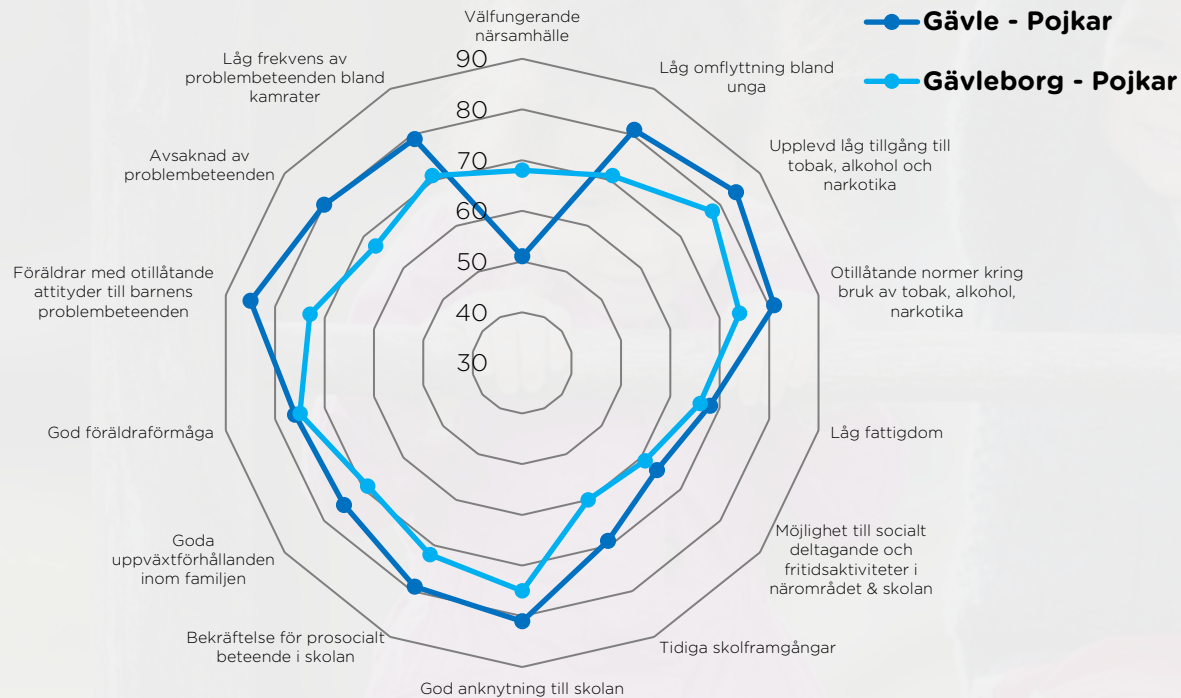

Det har positiva effekter om barn ges möjlighet till socialt deltagande och fritidsaktiviteter i närområdet och skolan. *Ett högt index betyder hög nivå av socialt deltagande.*

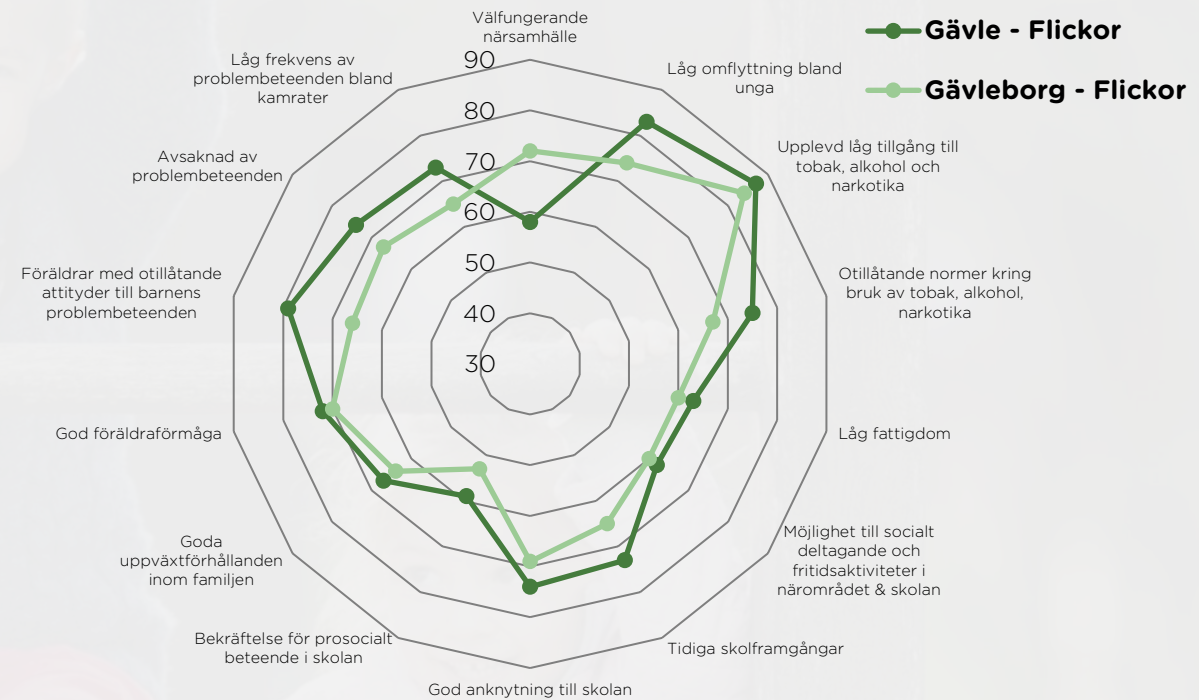
Möjlighet till socialt deltagande och fritidsaktiviteter i närområdet & skolan

SAMMANFATTNING GÄVLE 1 (KAPITEL 1)

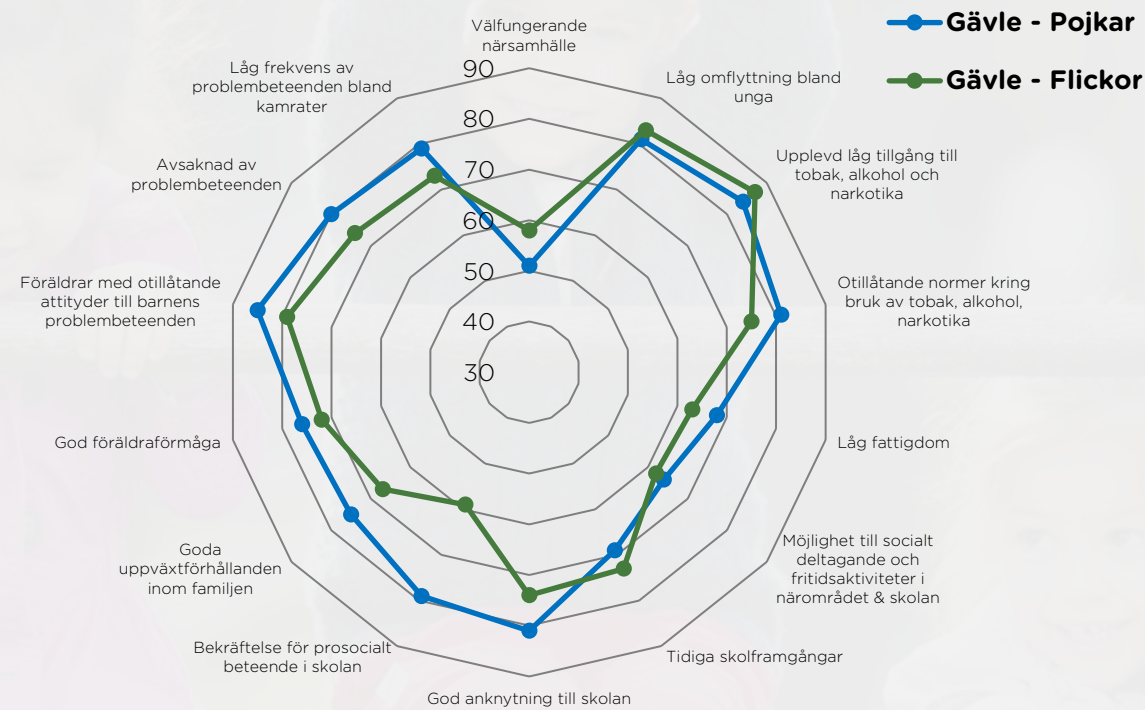

För 13 av 14 index har **pojkar i Gävle** ett högre värde än genomsnittet för pojkar i Gävleborg. Den största skillnaden återfinns i uppväxtvillkoret **Avsaknad av problembeteenden** där Gävle ligger betydligt högre än Gävleborg i övrigt. Det lägsta värdet hittar vi i **Välfungerande närsamhälle** där Gävle har lägst värde av samtliga länets kommuner bland pojkar.

För 13 av 14 index har **flickor i Gävle** ett högre värde än genomsnittet för flickor i Gävleborg. Störst skillnad återfinns i uppväxtvillkoret **Föräldrar med otillåtna attityder till barnens problembeteenden**. Även för flickorna finns det lägsta värdet inom **Välfungerande närsamhälle** där Gävle har det lägsta värdet bland länets kommuner.

SAMMANFATTNING GÄVLE 2 (KAPITEL 1)

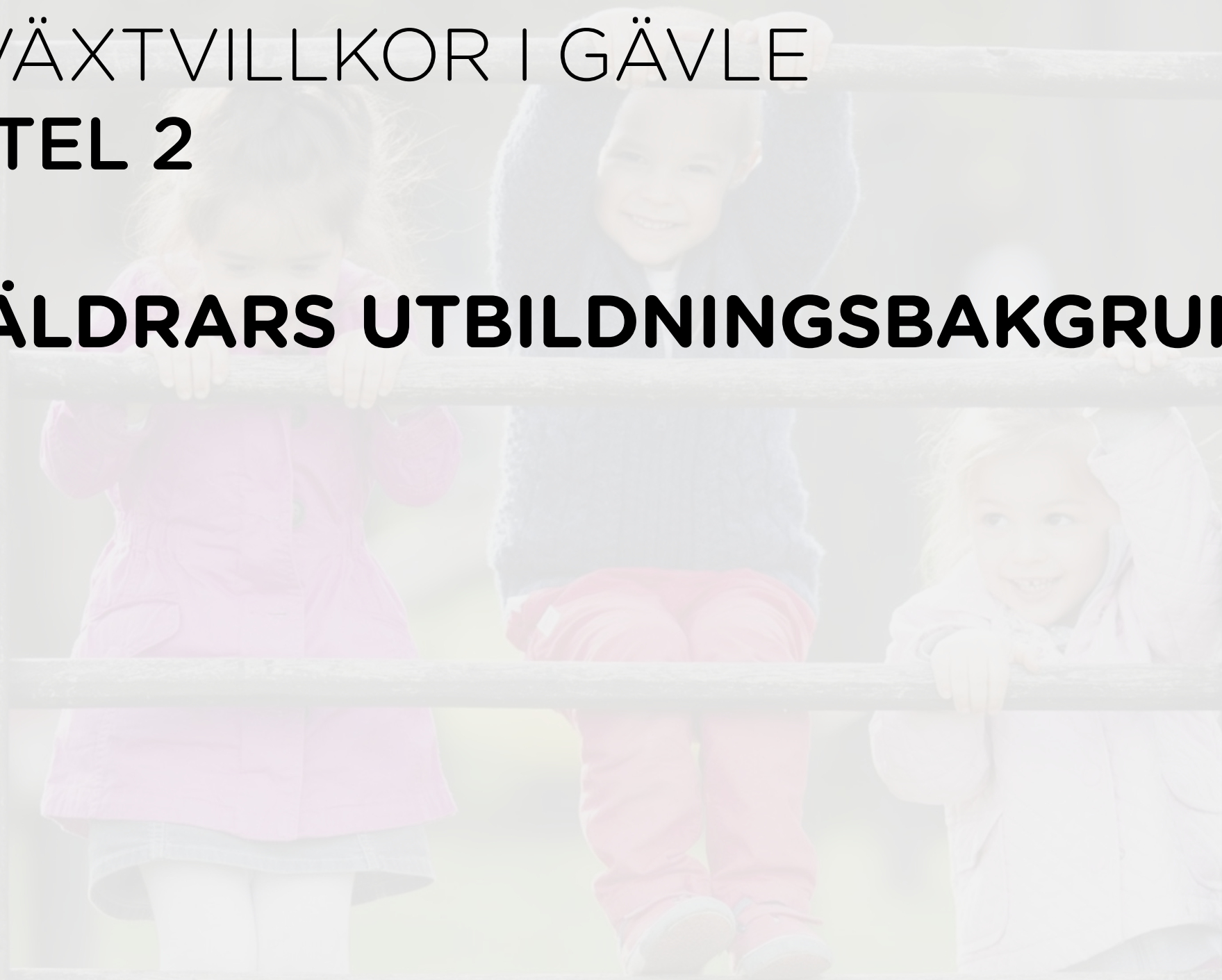

För 10 av 14 index har **pojkar i Gävle** ett högre värde än **flickor i Gävle**. Endast sett till **Tidiga skolframgångar, Välfungerande närsamhälle, Låg omflyttning bland unga** och **Upplevd låg tillgång till tobak, alkohol och narkotika** är index för flickor högre. Störst skillnad mellan könen återfinns inom **Bekräftelse för prosocialt beteende i skolan** där pojkar har ett betydligt högre värde.

UPPVÄXTVILLKOR I GÄVLE

KAPITEL 2

FÖRÄLDRARS UTBILDNINGSBAKGRUND

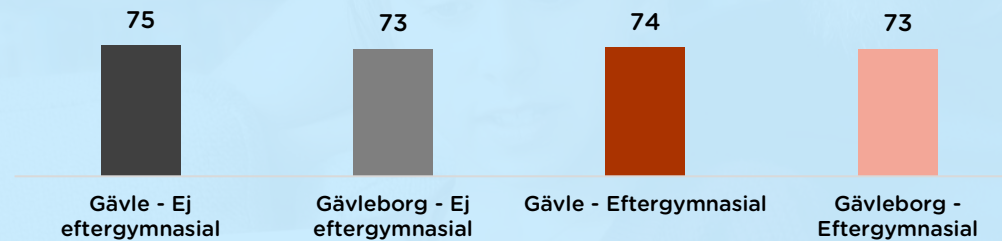

FAMILJ (KAPITEL 2)

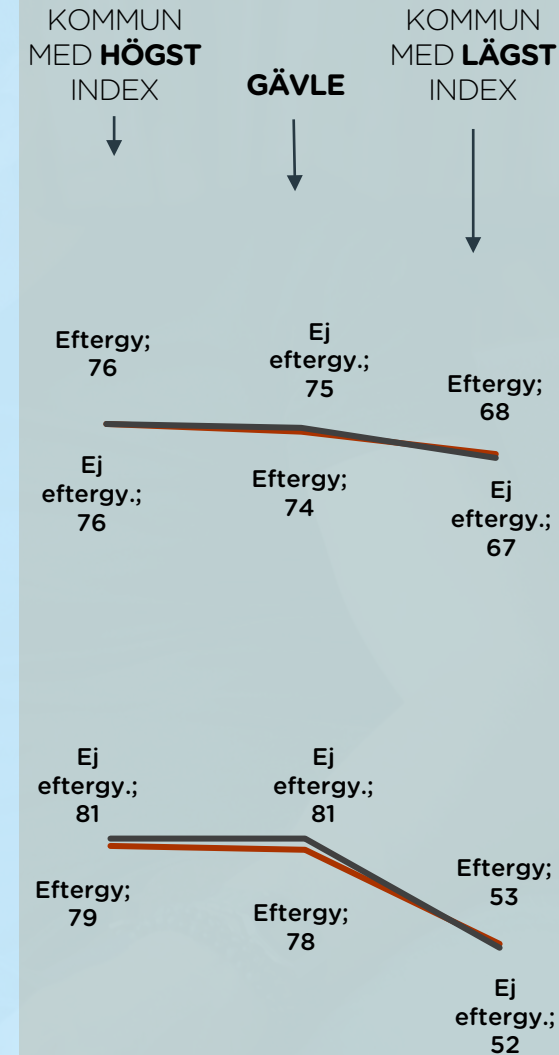
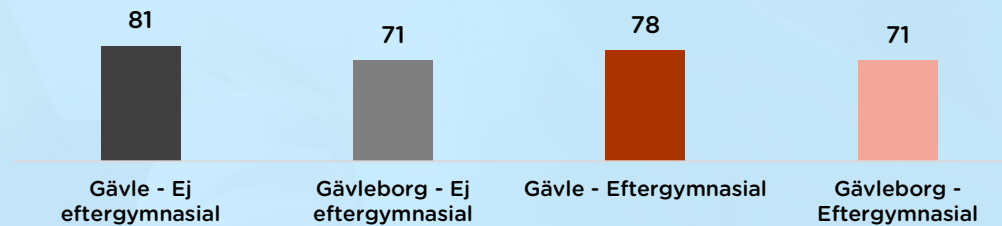
Det har positiva effekter när det finns tydliga regler i familjen och när föräldrarnas egna problembeteenden inte försummar barnets hälsa. *Ett högt index betyder en god föräldraförmåga.*

Det har positiva effekter när barnet upplever att deras föräldrar är otillåtande till om barnet dricker alkohol, eller om barnet deltar i andra problembeteenden. *Ett högt index betyder att föräldrarna inte är tillåtande till problembeteenden.*

God föräldraförmåga

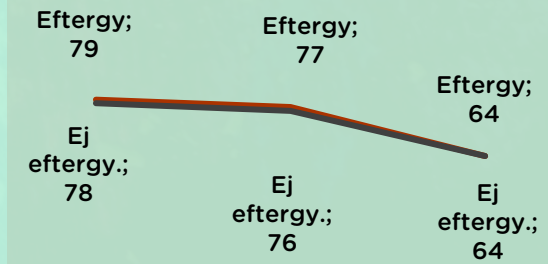
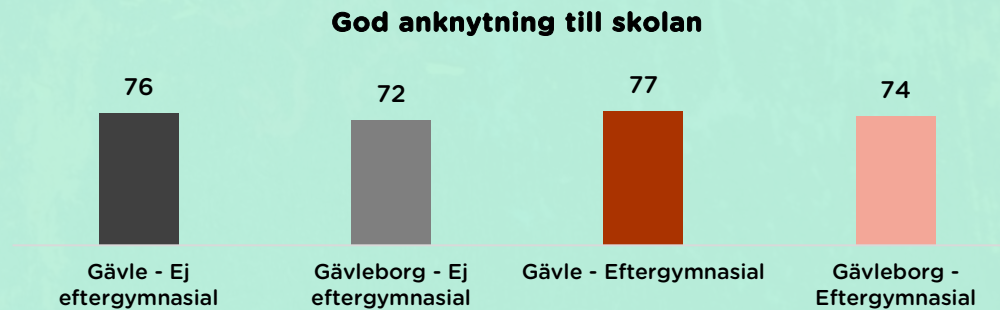

Föräldrar med otillåtande attityder till barnens problembeteenden

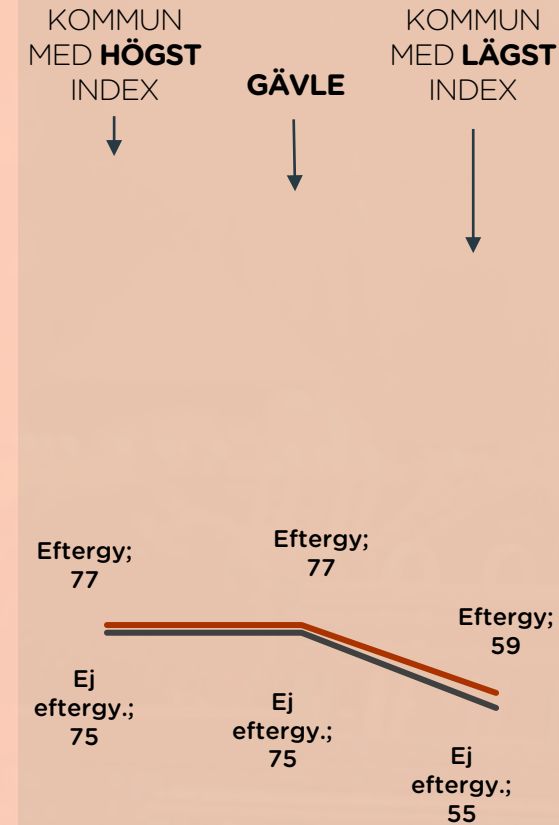
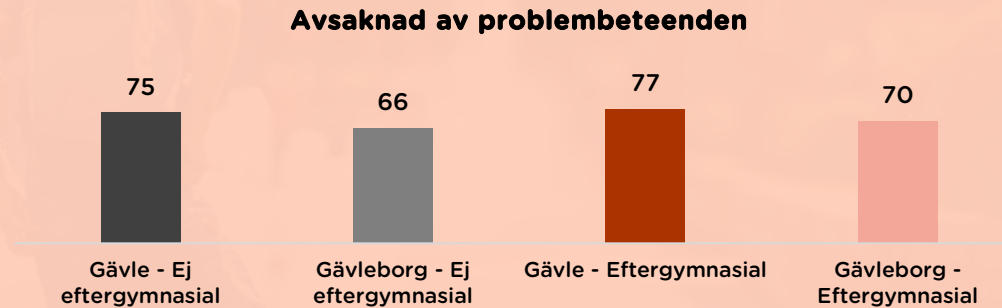
SKOLA (KAPITEL 2)

Det har positiva effekter om barnet trivs i skolan, har hög närvaro och när skolarbetet känns meningsfullt, viktigt eller intressant. *Ett högt indextal betyder god anknytning till skolan.*

INDIVIDER/KAMRATER (KAPITEL 2)

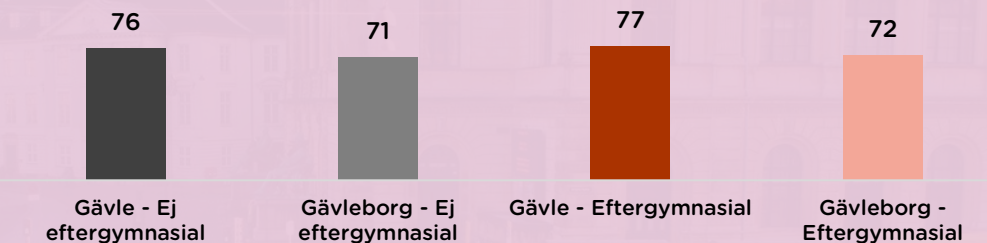
Det har positiva effekter om barnet omges av kamrater som inte uppvisar olika typer av problembeteenden, så som våld, skolk, alkohol och droger. *Ett högt indextal betyder att barnets kamrater har få problembeteenden.*

NÄROMRÅDET (KAPITEL 2)

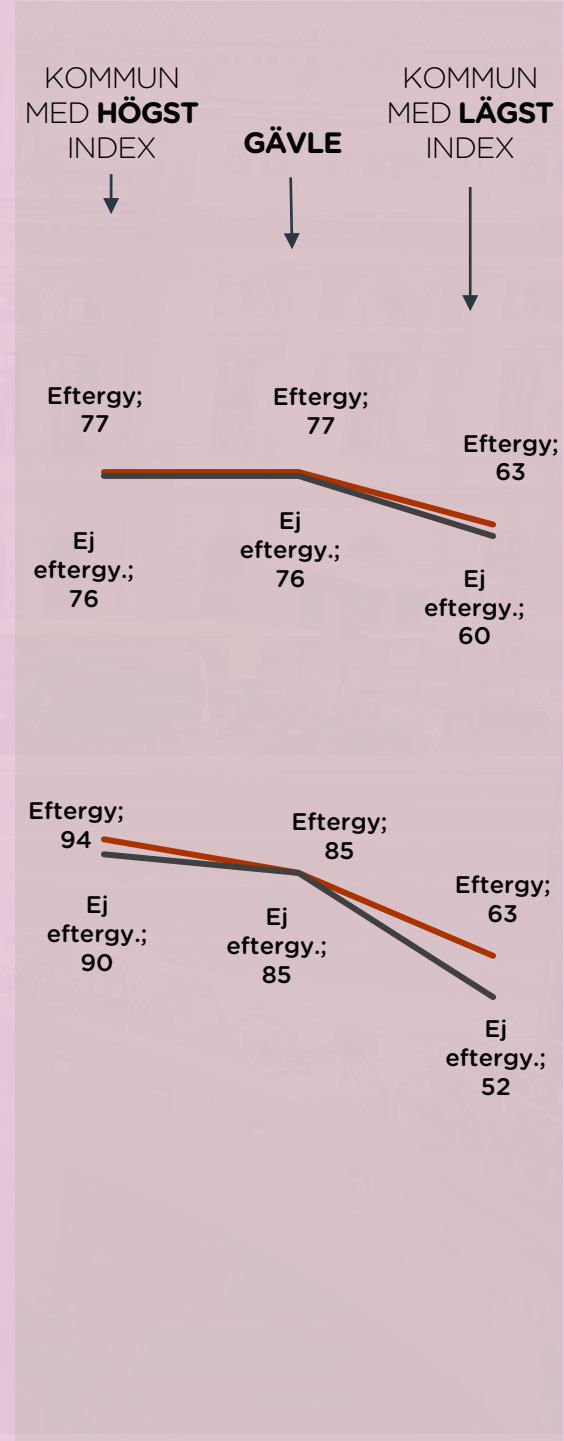
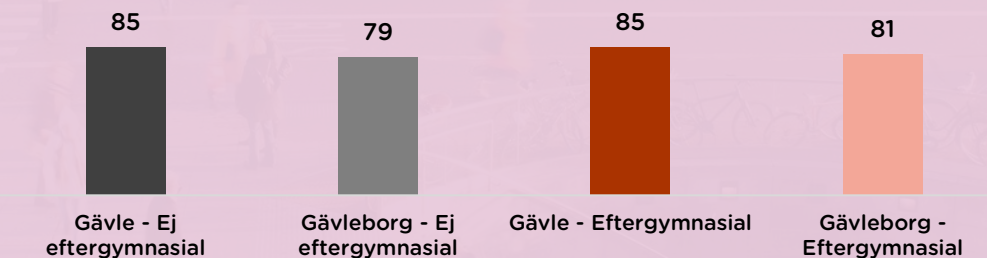
Det har positiva effekter om barnet upplever att det finns otillåtna normer i dess närhet för att konsumera alkohol eller använda droger. *Ett högt index betyder att normerna är otillåtna.*

Otillåtna normer kring bruk av tobak, alkohol, narkotika

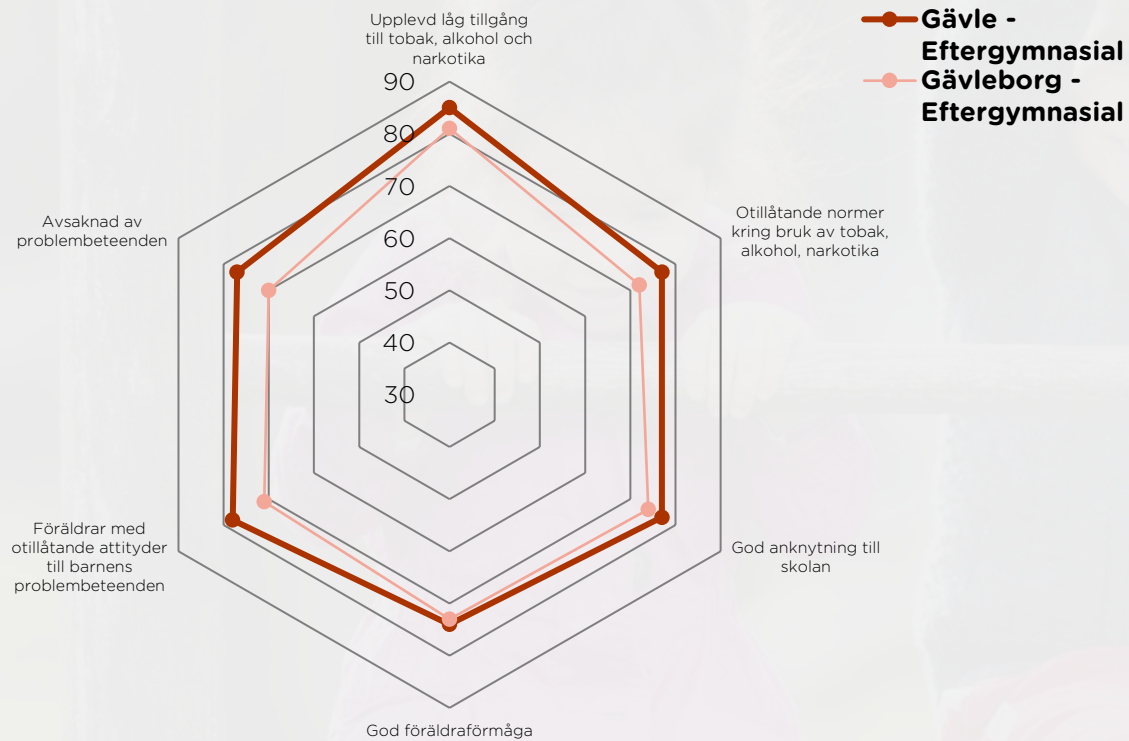

Det har positiva effekter om barnet upplever att det är svårt eller omöjligt att få tag på alkohol, tobak eller andra droger. *Ett högt index betyder att den upplevda tillgången är liten.*

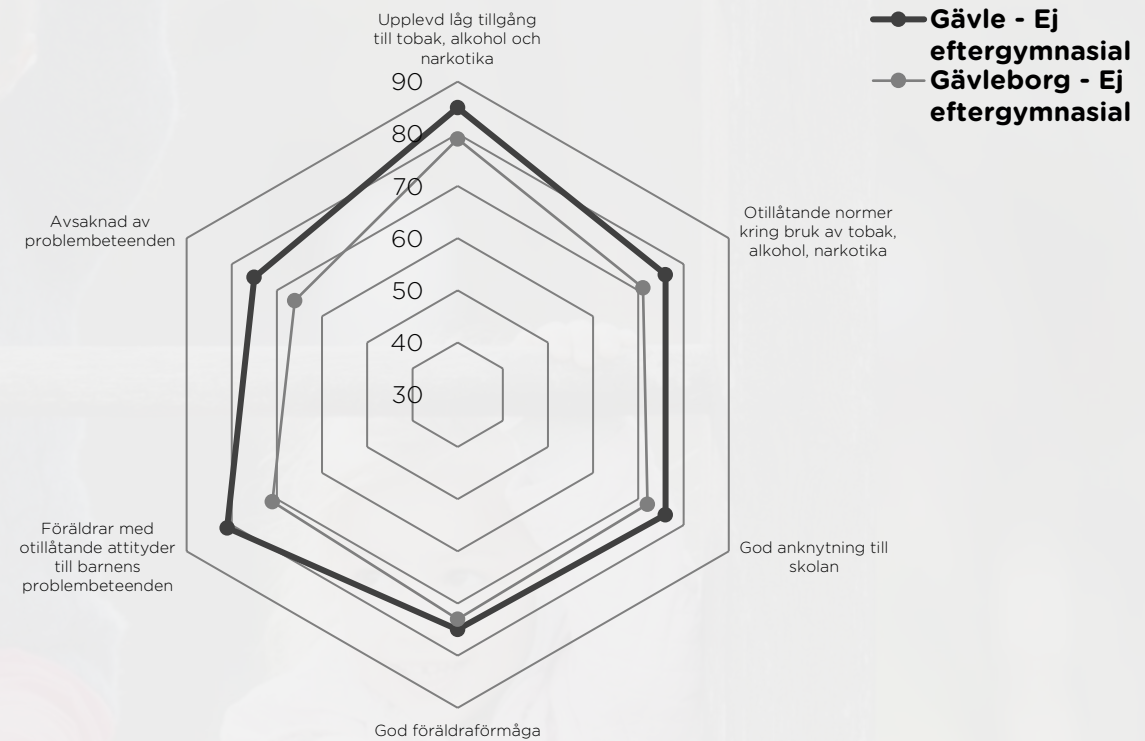
Upplevd låg tillgång till tobak, alkohol och narkotika

SAMMANFATTNING GÄVLE 1 (KAPITEL 2)

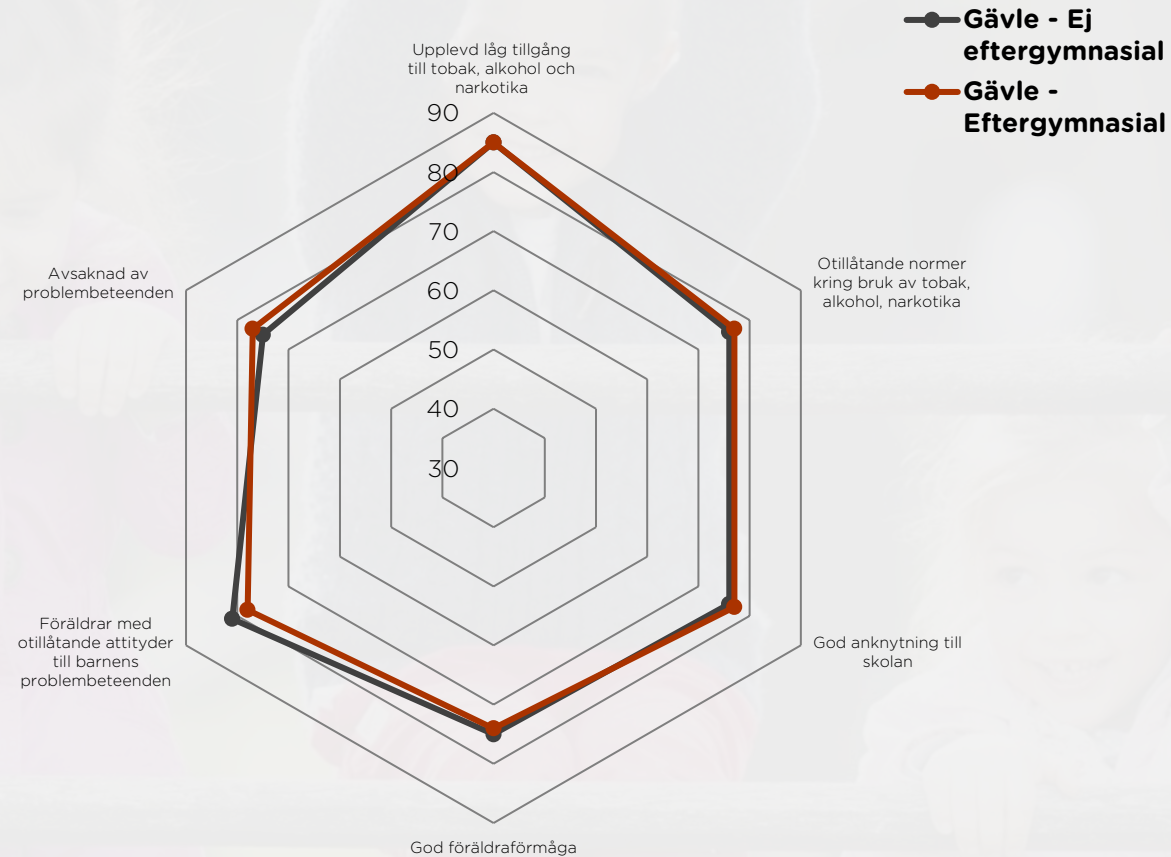

För samtliga 6 index har barn i Gävle vars föräldrar erhållit eftergymnasial utbildning ett högre värde än genomsnittet i Gävleborg. Störst skillnad återfinns i uppväxtvillkoren *Avsaknad av problembeteenden* och *Föräldrar med otillåtande attityder till barnens problembeteenden*.

Även bland barn vars föräldrar har gymnasium som sin högsta avslutade utbildning är värdet högre i Gävle än genomsnittet i Gävleborg för samtliga index. Störst skillnad återfinns i uppväxtvillkoret *Föräldrar med otillåtande attityder till barnens problembeteenden* där Gävles värde är högst i länet.

SAMMANFATTNING GÄVLE 2 (KAPITEL 2)

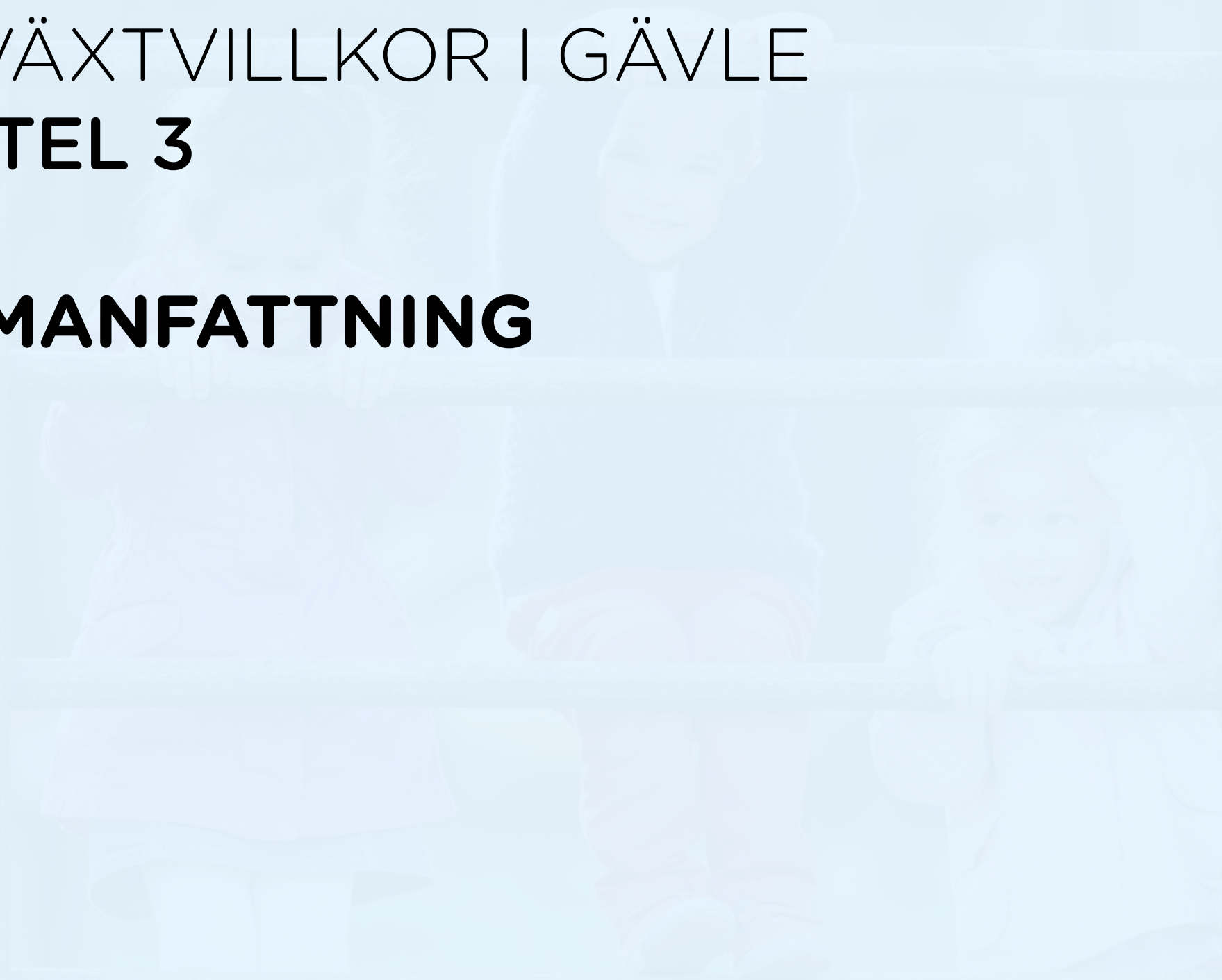
För 3 av 6 index har barn i Gävle vars föräldrar erhållit eftergymnasial utbildning ett högre värde än barn vars föräldrar har gymnasium som sin högsta avslutade utbildning. Störst skillnad återfinns i uppväxtvillkoret *Avsaknad av problembeteenden*.

Ej förälder med eftergymnasial utbildning
Förälder med eftergymnasial utbildning

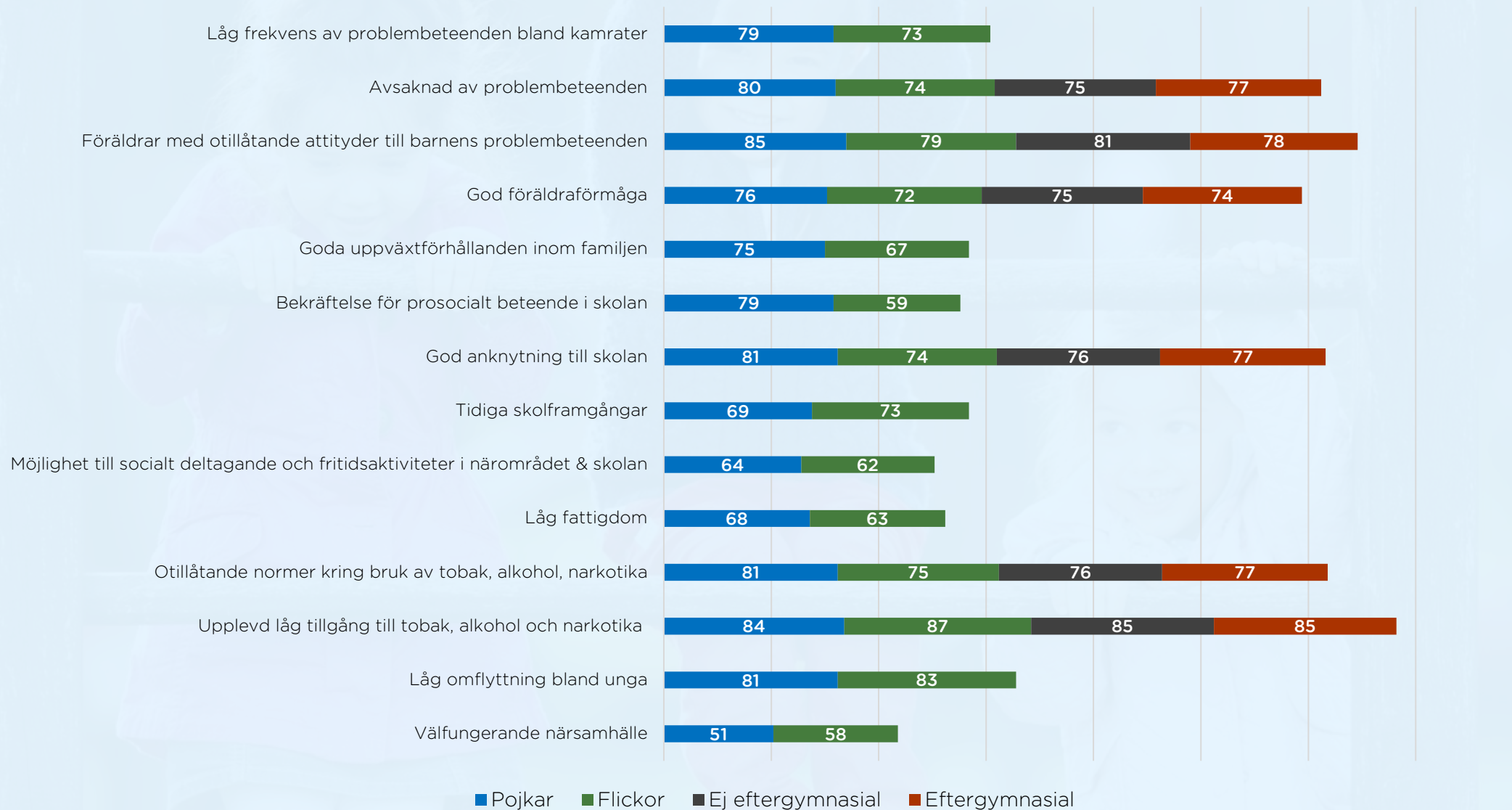
UPPVÄXTVILLKOR I GÄVLE

KAPITEL 3

SAMMANFATTNING

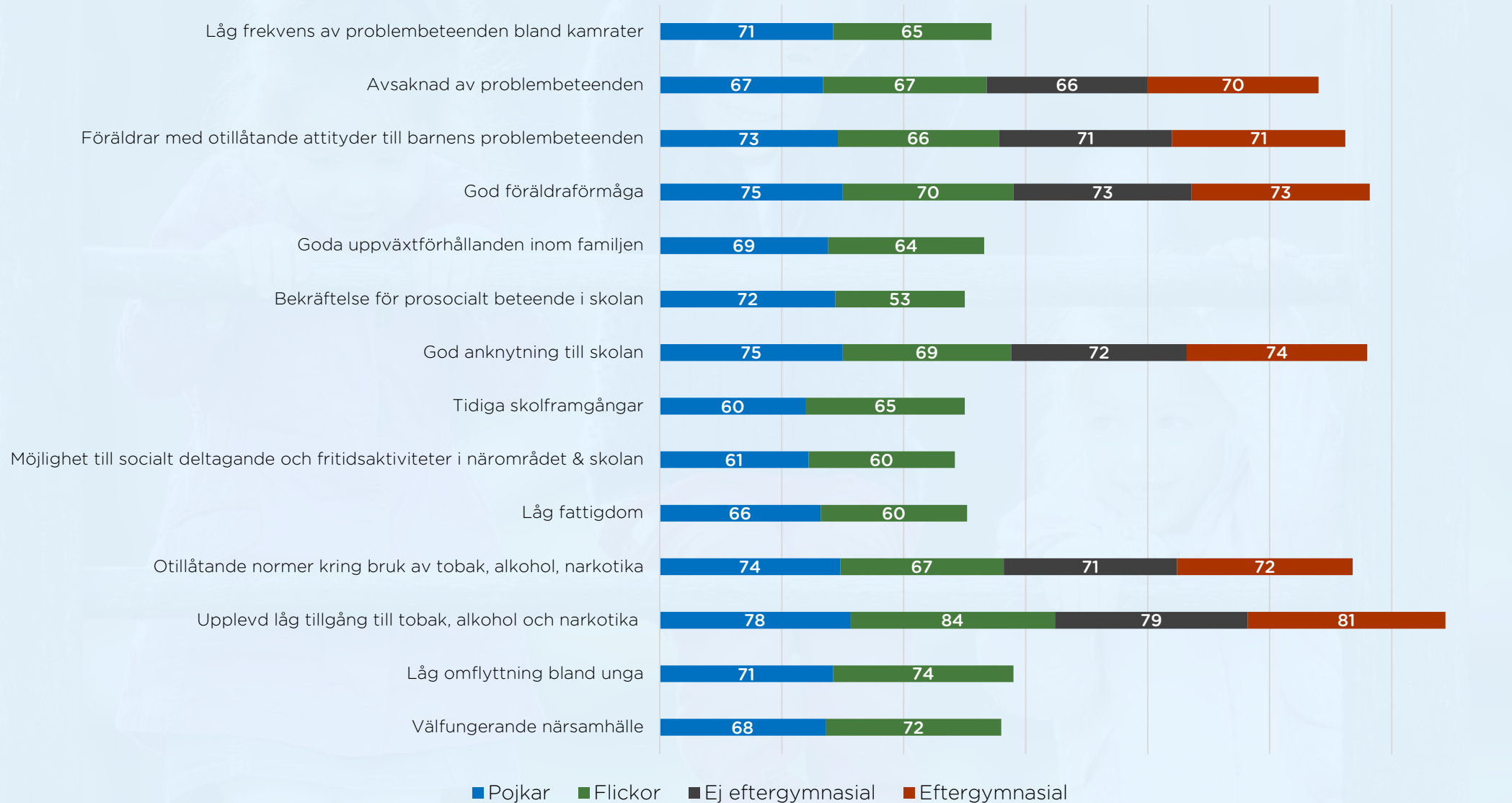

SAMMANFATTNING GÄVLE (KAPITEL 3)

Notera att det bara är 6 uppväxtvillkor där skärningen på föräldrars utbildningsbakgrund tillämpas.

SAMMANFATTNING GÄVLEBORG

Notera att det bara är 6 uppväxtvillkor där skärningen på föräldrars utbildningsbakgrund tillämpas.